

Iz popotnega dnevnika.

1. Velikanoč med beneškimi Slovenci.

Sv. Peter Slovenov.

Vsi travniki in vsi vrtovi
že zelenijo in cvetó . . .
Velikonoč pojó zvonovi,
pomladno se smehljá nebó.

Ljudjé prijazni in veseli
pozdravljajo me tod gredoč. —
Obleko pražnjo so odeli,
saj danes je velikanoč!

In mehki solnčni soj trepeče,
poljubljajoč dolinski kraj . . .
Čar poezije, tihe sreče
razliva se črez ves ta raj . . .

Velikanoč . . . Vstajenja slavi
zares pojó zvonovi tí?
Ah, nekaj v duše dnu mi pravi,
da na pogreb takó zvoní . . .

Počasi, tiho do gomile
mrliča nekega nesó . . .
Da grob bi vsaj mu okrasile,
cvetlice tod povsod cvetó . . .

2. Jutro na lagunah.

Med Gradežem in Oglejem.

Vse tiho kroginkrog . . . Laguna spava . . .
Oj, kakor daleč segajo očí,
pred mano morje mirno mi leží . . .
Ko bela čajka ladja naša plava . . .

Polglasno ribiči še govorijo.
In vmes pokaže kdo molčé črez krov,
češ, tam-le vselej je obilna ribja lov.
Da ne vzbudé lagune, se bojijo . . .

Prozorna tenka megla jo pokriva,
odeva ko nevestin jo ovoj;
pod njim obraz laguna skriva svoj
in sanje jútranje čarobne sniva.

Od nekod vetrič svež mi rahlo piha . . .
In slastno srkam vase duh solí,
živahneje po žilah polje kri,
in grud svobodneje se širi, diha.

Vse tiho . . . Tam z otoka, iz goščave
zdaj vzletel je povodnji ptič nekaj.
Kričeč vznemiril le za hip je zrak,
in zginil spet je nekam tja v daljave.

Aj, kaj takó gorí tam na obzorju!
Izza valov krvav se dviga žar;
po neizmerni plani mu odsev trepeče . . .
Izkópan vstaje dneva svetli car . . .
Kakó se zlata krona mu leskeče,
a on zre zmagovit po sinjem morju . . .

3. Noč ob morju.

Gradež.

Noč . . . Na nebu tu, tam kaka zvezda gorí . . .
Vse molčí . . . Samo morje pred mano šumí . . .
Širi tiha se temna daljava.
Samo morje nemirno ne spava?
Kaj je tam iz mrakú zažarelo zdaj to?
Vzplamenelo je nekaj, se vnelo . . .
Kak Ciklop li odprl je tam svoje oko?
Spet ugasnilo je, potemnelo . . .

A tam lučka pomiče se preko valov . . .
 Že izginila je za obzorje . . .
 To nemara povrača se ladja domov —
 kam, to veš le neskončno ti morje!

Vse molčí . . . Le tí morje pred mano šumiš.
 Samo ti še ne spavaš, le ti še bediš . . .
 Prsi dvigajo se ti mogočne,
 sred tišine ti sôpejo nočne.
 Bolj in bolj se razširja velika ti grud . . .
 Kak razganja osrčje skrivnostni ti čut?
 Kaka strast ti valove peneče
 na pobrežje zaganja in meče?
 Samo s sabo šepečeš, ko rahlo šumiš?
 In sedaj kakor grom mi bučiš in grmiš . . .
 Zdaj toguješ, po nečem žaluješ . . .
 Mar i tebe premagala bajna je noč,
 sen čarobni zapredel te v svojo je moč,
 in zato tak ječiš in vzdihuješ?
 Oj, o čem pač v ponočnem zdaj sanjaš ti snu?
 Mar o zlatih zakladih, ki skriti na dnu
 ti že veke ležé zakopani
 in le tebi so samemu znani?
 Al o daljnih deželah ti sanja srcé,
 ki poljubljajo tvoje sedaj jih vodé,
 o bregovih zelenih, cvetočih,
 o obalah peščenih in vročih?
 Palme vztočne, visoke li gledaš sedaj,
 ali severni brezov se sanja ti gaj?
 Slišiš ribičev severnih tožni li spev
 in njih pesmi med fjordi otožni odmev?
 Parobrode li zreš velikane,
 zreš v oklepih jeklenih Titane nocoj,
 ki razjarjeni v divji sopihajo boj
 izza luke tam skrite, neznane? . .
 Kaj zastokalo spet si bolestno takó?
 Se li ladja potaplja v globoko ti dno?
 Vidiš zdaj-le popotnike plašne,
 slišiš krike obupne in strašne? . .
 Ah, kaj mar ti ponočni ta san!

In kaj mar ti vsa ta spremenljivost,
in kaj briga te nična minljivost,
neizmerni in večni ti moj ocean!

Šúmi, pevaj mi himno prekrasno,
himno sveto o večnosti glasno!
Kakšna godba v teh zvokih je tvojih in moč!
Ah, poslušal očaran bi celo to noč!

4. Pred spomenikom Mickiewicza.

Varšava.

Napósled! . . . Mislim sem že res,
da kraljev poljskih ni v Varšavi . . .
A tukaj pred menoj stoji
iz brona vlit kralj jeden pravi!

In pred pesniški prestol tvoj
neštete vrele so armade,
poslušat te, a ti si pel
nesmrtno svoje jim balade . . .

Kralj-pesnik Adam, z mečem pač
v boj vodil nisi ti junakov,
a z liroj zapovedoval
ti srcem svojih si rojakov.

Tod mimo tebe dan hrušči,
vse peha nekam in drvi se . . .
V življenja zreš kalejdoskop,
ki pisan pred teboj vrti se.

Kdarkoli z zlatih tvojih strun
je pesem nova zazvenela,
za dom, za svetli ideal
je milijone duš razvnela.

Ti mirno, kralj-poet, stojiš,
in noga tvoja se ne gane . . .
I pesem tvoja, dobro veš,
ne mine nikdar, a ostane . . .

5. Ukrajinska step.

Step ti ukrajinska, širna, tiha plan!
Tu ležiš na solncu kakor božja dlan.

In po stepi vlak naš kakor črv se vije . . .
Gledam . . . Kje pogled moj tod si naj počije?

Kamorkoli željno ozre se okó —
le ravnina sama in nad njoj nebó

ko azurni šator večni se razpenja . . .
Step ti nedogledna, kje ti meja jenja?

Zgrudim se, zadremļjem . . . Vlak polzi, polzi . . .
Leze li v neskončnost? V sanjah se mi zdi . . .

Vzdramim se, pogledam: ista pokrajina,
ista step široka, ista še ravnina!

Kroginkrog vse tiho . . . Kje je kak kazak,
ki bi vranca jahal mi črez plan junak?

Ni nikjer je žive točke na obzorju.
Vse je mrtvo kakor na brezbrežnem morju . . .

Vlak enakomerno kakor gad polzi . . .
Je li se premaknil že za tri pedi?

Hej, Mazepa, kje si vojskovodja slavni?
Zberi četo svojo pred menoj na ravni!

Ni nikjer Mazepe — le naš parostroj
puha in zapušča dim siv za seboj.

Glej! V daljavi tam-le zdaj se nekaj giblje!
Ko pošast velika se fantastno ziblje . . .

Mlin tam krila svoja kvišku mi molí,
a počasi veter stepni jih vrtí . . .

Dviga se in pada tam za krilom krilo . . .
Na obzorju vidim čudno to strašilo.

Gledam ga in gledam . . . Moti me okó!
Ni to mlin na veter — stepni duh je to!

Stepni duh sam roke svoje tam vzdiguje . . .
Dolgčas je i njemu, na pomoč vzdihuje . . .

6. V cerkvi »Krista Spasitelja«.

Moskva.

Sred morja lučij, sred kadíl oblakov
vzdiguje zlati se ikonostas. —
»Gospodi, pomiluj! . . .« zapel slovesno
in sveto himno je globoki bas.

»Gospodi . . .« in zdaj tiše, zdaj glasneje
oglašá pevcev se številni zbor;
pod kupolo visoko plava pesem,
in s pesmijo se vzpenja v raj sabór.¹⁾

Odkod so grla tá in tí glasovi?
Mar kerubi takó lepó pojo?
Zakaj tako objemajo mi dušo?
Zakaj začarali so mi uhó?

Ko strun srebrnih mehka melodija
zdaj boža mi in ziblje srce spev,
a zdaj narašča kakor slap mogočni,
in kakor groma ori se odmev.

In duša koplje mi se v teh glasovih,
očiščena je grehov vseh mi spet;
veruje, upa, ljubi, moli z vami,
korál veliki peva z vami vred . . .

A ti mužík, ki klanjaš se in križaš,
veš li, kdo pevci so pobožni tí?
Ti pevci tvoji zapodili z mečem
Tatarja so iz Kremlja njega dnij.

Pred pevci temi bežal z vaših stepij
ponižani je smeli Korsičán;
in v Šipki krvaveli tí so pevci —
in rešen bil balkanski je Slovan . . .

»Gospodi, pomiluj! . . .« Korál se ori,
močnejše in močnejše peva bas . . .
Sred morja lučij, sred kadil oblakov
leskeče zlati se ikonostas.

A. Aškerc.

¹⁾ соборъ = sabór = cerkev.

Iz popotnega dnevnika.

Skt. - Peterburg.

7. V hišici Petra Velikega.

Ile šopirite vé se palače
po širokih prospektih mi tam!
Tu ob ulici tihi jaz danes
dragocenejši našel sem hram.

Hiša skromna, lesena in nizka
sredi vrta med drevjem stoji . . .
Tukaj torej, v tej koči, car slavni,
bival, delal ti svoje si dni!

Tu ob okencu slônel si često
pa zamišljen ves gledal si tja . . .
Mimo tebe valila valôve
je mogočna, zelena Njevá.

Na otoke tja gledal si Njevske,
na pobrežno, močvirnato plan . . .
In nad pustoj, otožno krajinoj
jata krožila črnih je vran . . .

In zaljubil v Njevó je veliko,
v ta močvirja bil duh se je tvoj . . .
Neki dan pa je Fata Morgana
jela čarati tam pred tebój:

Ráste mesto iz tal pred očmí ti . . .
Pri palači palača stoji . . .
Križi zlati po kupolah zlatih —
kak to v žarkih se solnčnih bleščí!

In po ulicah tere se ljudstva,
in kočij in tovornih vozóv,
in po reki široki tam plava
cela hosta trgovskih brodóv . . .

A ko Fata Morgana ti zopet
htela skriti prikazen je vso,
to si skočil navdušen pokoncu
pa udaril po mizi s pestjó!

»Ne izgini, nikár ne izgini,
uresniči se, zlati moj san!
Da, jaz hočem! Ti moraš ostati!
Naj te gledam zdaj sleherni dan!...«

In oživela se je prikazen,
ki jo gledal bil car je nekoč . . .
In ti hišica skromna mi pričaš:
Volja naša največja je moč!

8. Spomenik mladega Puškina.

Carskoje Seló.

Ven, ven v zeleni in cvetoči park,
iz tesne in zaduhle sobe ven
v svobodni jútranji poletni zrak!
Poraja že se zarja iz nočí . . .

In šel si . . . Naglih stopal si korakov
zavit v kadetski plašč po belih potih
med gredami in med košatim drevjem
tja — dalje, dalje na samotni laz,
kjer vse takó je tiho kroginkrog . . .

Sam htel si biti z dušoj svojoj, sam.

In sedel si na nizko klop . . . Ta noč!
Ta noč, prečuta vsa v pesniških sanjah!
Kakó naj imenuješ té trenutke?
Naj blagoslavljaš jih? Naj jih proklinjaš?
Nikjer ne najde duša več mirú,
in čuvstva zibljejo se ko valovi,
če biča jih vihar na morju tam . . .
In neprestano nekaj vrè, kipí
v globini prsi in na dan želí

in z velikanskoj hrepení močjó
 na solnce iz srcá v besedi živi,
 v pesnitvah ognjevitih, v stihih zvočnih ...
 Tá čuvstva in té misli in té slike!
 Razgnati hočejo ti prsi mlade ...

O sveti hipi oduševljenja,
 navdušenja vé ure blažene,
 ko pesem sama teče iz srcá,
 in strune srčne vse zvenijo same!
 Prebira jih nevidna roka božja ...

Kajneda, Puškin, to je tvoj trenutek?
 Tako sediš na klopi pred menojo.
 Naslonil glavo si na desno dlan
 in v daljo nekam gledaš ves zamišljen.
 Kdo naj ugane, kaj, o čem zdaj sanjaš,
 katero pesem ti spočenja duša?
 Poslušáš nove srčne simfonije,
 ki jih vzbudila je ljubezen mlada?
 Al gledaš slike in prikazni pestre
 iz ruskih bajk in narodnih pravljic,
 iz starodavne ruske zgodovine?
 Kdo vé, kdo vé ... In niti sam ne veš,
 kateri oživí motiv se prvi,
 kateri stih izpod peresa ti
 priteče danes prvi na papir ...

V daljavo zró zamaknjene oči,
 in mladih nadej polne so ti prsi,
 in sam si mlad v tem jutru rosnomladem,
 in domovina tvoja je še mlada!

Skoz gosti park pogledalo je solnce,
 pritisnilo na čelo ti poljub
 ko genij sveti iz višav nadzemskih ...
 In ti ga čutiš novi svetli dan —
 in domovina tvoja vsa ga sluti ...

9. V kupéju.

Skt. - Peterburg — Moskva.

Kurirski vlak letí, letí . . .
V kupeju našem luč gorí.

In vzdrami se sopotnik moj,
natakne si nanosnik svoj.

Pogleda me: »I vi v Moskvó?«
»Da, tudi jaz!« — »Nu, harašó! . . .

Trgovec?« — »Ne, gospod! Turist!«
»Ah, morebiti žurnalist?«

»Vse skupaj! Zdaj sem prvikrat
ogledal vaš si Petrograd,

a jutri mátuško Moskvó
zagledalo mi bo okó.

Kako se je že veselím,
kakó po njej že hrepéním!«

»Vi niste Rus?« — »Ne, a Slovan!«
»Čeh, Srb, Bolgár al Moraván?«

»Slovenec!« — »Prosim, kje je to?
Ne Črnogorec?« — »Ne!« — »Takó?! . . .

Vaš kraj mi, žal, je nepoznan . . .
Tam dol nekje stójí Balkán . . .

In Turčija ob vas mejí,
kaj ne? Tako se meni zdi . . .«

»Da, blizu Turčije — prav res!
Le par krtin leží še vmes . . .«

»Mi Rusí, veste, smo sedaj
zapíčili se tja v Kitaj.

Po glavi hodi nam Amúr,
Mandžurija in Port-Artúr,

Bohára, Hiva, Merv, Herát . . .
Pozabili smo na zapad . . .

Slavjanofilstvo, moj gospod,
pri nas ni več moderno tod,

pa tudi nič ne nese nam! . .
No v Aziji centralni — tam,

hej, trgovina nam cvetí,
dobiček tam se naredí!

Kaj čete! Takšen naš je svet! . . .
Izvolite par cigaret?«

10. Ruska vas.

Dolga vrsta hiš lesenih,
kmečkih koč in nizkih streh...
In otožnost, zapuščenost —
ali kaj? — leží na vseh.

Cesta črna, cesta prašna
vije se skoz tiho vas;
čredo konj po cesti žene
dečko mlad in svetlolas.

Sredi sela mala cerkev,
sama tudi iz lesá;
in na kupoli, na križu
nič ne sveti se zlatá.

Za vasjo v rudečih srajcah
truma delavcev stoji,
tam na njivi v solncu žarkem
grude tolčejo bosí.

Kmet bradat v kaftanu belem
plug ravná po brazdi svoj . . .
Gledam starca, pa mi zdi se,
kakor da je sam Tolstój . . .

11. Na »Vrabčjih hribih«.

Moskva.

Isočlistnata, pestra ti roža Moskvá!
 Ko na gredi brezmejni tu svoji
 pred menoj se razcvitaš, a solnce z nebá
 samo čudi lepoti se tvoji.

Kje umetnik tvoj toliko barv je jemal,
 ko te slikal tak živo je bojno?
 Je li čilim si vztočni za vzor bil izbral,
 zrl je v mavrico pisanosojno?

Sred zelenih alej, sred zelenih vrtóv
 hiš nebroj je naslikal mi belih
 tu streh modrih, rudečih, zelenih stolpóv,
 okrog Kremlja zidov počrnelih . . .

A za križe in kupole svetih cerkvá
 on cekinov cel kup raztopil je,
 z rumenilom bleščečim, s sijajem zlatá
 vse po vrsti jih krasno oblil je . . .

Ah, zahaja že solnce . . . Pod sinje nebó
 kak povsod to zlató se leskeče!
 Po vseh križih in kupolah kakor v slovó
 žarkov zadnjih poljub tam trepeče . . .

12. Samovar.

Moskva.

Po prstih prišel k nam je večer,
 zavil nas vse v svoj tihi čar . . .
 Na mizi ti kipiš in vreješ,
 trebušni, svetli samovar!

Čim več izpijemo jih čašic,
 tem ljubši si nam, samovar!
 Saj ti posoda nisi mrtva,
 ti živa si, čuteča stvar!

Hej, samovar, tvoj topli nektar!
 Le daj nam, brate, ga še, daj!
 Teló in dušo nam ogreva
 dišeči tvoj in sladki čaj.

Ko star prijatelj se usmevaš,
 šepečeš nam in nam šumiš;
 poslušam rad te s čašoj v roki,
 ko dobrodušno govoriš:

»Le pijte, bratje dragi, pijte!
Jaz tu sem hišni gospodar;
jaz dobri duh sem ruske hiše,
jaz, vaš gostitelj samovar!

In kjer sestane se na tihem
ljubeč se mladi, srečni par,
tam vselej tretji je med njima
molčeč zaupnik — samovar.

I dete ljubi me in starček,
i kmet me ljubi in gospod;
kjer govori se jezik ruski,
ljudje me čislajo povsod.

In učenjaku, ki premišlja
svetá uganko v pozno noč,
tovariš resen sem in moder,
ki mu prihajam na pomoč.

In kadar delavec utrujen
zvečer počiti si želi,
jaz okrepčam ga, potolažim
in vlijem novih mu moči.

Poetje me imajo radi.
In komur sem družabnik tih,
izpod peresa teče gladko
navdušen mu za stihom stih . . .

Le pijte čaj moj, bratje dragi,
saj jaz sem hišni gospodar,
jaz dobri duh sem ruske hiše,
duševni jaz sem ruski car . . .«

13. Teče Dnjeper . . .

Kijev.

Teče Dnjeper, tiho teče po dolini pod menoj . . .
Kak na krasni tej idili rad pogled počiva moj!

Knez Vladímir, ti kraj mene ko zamaknjen sám stojiš
in na ljubljeni svoj Kijev in na Dnjeper tja strmiš . . .

Ah, knez sveti, ta tvoj Kijev šel i meni je v srcé . . .
Tukaj hotel jaz živeti do poslednjega bi dné!

A. Aškerc.

Iz popotnega dnevnika.

Parobrod »Vel. knez Konstantina«.

14.¹⁾ Na Črnem morju.

Morje, morje, ti skrivnostno morje!
Spet objemlje me tvoj silni čar;
duša moja se potaplja v tebi,
in očém ves drugi svet ni mar.

Hrušč vsakdanji tam ostal je daleč,
pusti ne odmeva sem prepir
in ne krik poulični hripavi . . .
Prazniška tihota, blažen mir!

Kar bolelo me je in težilo,
daleč, daleč je na suhem tam;
demon Črt ne more zdaj do mene,
s sanjami sem svojimi tu sam . . .

Balzamski, božanski dih tvoj, morje,
diha v prsi nove mi moči;
tu svobodneje mi bije srce,
urneje po žilah polje kri.

Morje, morje, čarovnik veliki,
čudo li z menoj storilo si?
Duh smeleje spet razpenja krila . . .
Ali res me prerodilo si?

Sèm na morje, vi ljudje potrti,
ki izmučil vas je znojni dan,
vi, ki vam v življenja borbi ljuti
srce težkih je dobilo ran! . . .

Kak ležiš zrcalo neizmerno,
morje veličastno pred menoj!
Solnce gizdavo pa ogleduje
v tebi si obraz bleščeči svoj . . .

¹⁾ Glej lanski »Ljublj. Zvon«.

In zaljubljen in zamišljen v tebe,
čudovita, sinja morska plan,
tu sedevam potnik na palubi
pa te gledam, gledam dan na dan . . .

Parobrod pa plava . . . Dalje, dalje
nese me v neznani vztočni svet . . .
Okrog mene šala, smeh in petje,
a jaz slišim le valov šepet . . .

15. Črez Kavkaz!

Vojaško-gruzinska cesta.

Hej, v julijsko jutro soparno
že trojka beži in letí;
veselo v rog trobi konduktor,¹⁾
in cesta se bela praší.

Le urno priganjaj konjiče,
ti stari, bradati jamščik!²⁾
Gruzinskega kupim ti vina
in kosil boš danes šašlík.³⁾

In cesta se vije in vije
in trojka letí in drdrá . . .
Že skril se Tiflis je za nami,
izginil tam onkraj gorá.

O lepa dežela gruzinska!
Zamaknjene moje oči
v tá zlata so polja pšenična,
v gorice, kjer grozdje zori . . . .

Naprej! Ah, od daleč pozdravlja
nas resni, visoki Kavkaz;
aúli⁴⁾ po tratah zelenih
prijazni pozdravljajo nas . . .

Pozdravljajo cerkve nas črne,
pozdravlja nas pesem zvonov;
ozirajo temno v dolino
zidovi se starih gradov.

¹⁾ uradna oseba, ki spremlja vožnjo. — ²⁾ vozník. — ³⁾ neka priljubljena mesena jed. — ⁴⁾ aúl = vas.

Aragva srečava nas bistra,
mudí se ji s hladnih višav,
in mimogredé nam izroča
svoj šumni planinski pozdrav.

In više in više popenja
še trojka se naša v goró,
vse više in više kipijo
planine pod sinje nebó.

Od stene do stene veselo
razlega naš poštni se rog . . .
Zaukal bi, da bi stotero
odmevalo vse na okrog!

In dalje ob temnih prepadih!
Glej, orel nad njimi lehák
na smelih se ziblje perutih,
mogočno jadraje skoz zrak . . .

In dalje po sóteskah skalnih
in dalje črez led in črez sneg!
Hej, zdaj nas zagledal je tam-le
ponosni, častiti Kazbék!

Kako veličastno se dviga
nad gore kavkaške ko car!
Le z gromom in bliskom se druží,
kaj svet pod nogami mu mar!

In solnce ko večer lestenec
nad glavo mu svetoj gorí;
iskrí se mu krona srebrna,
leskeče na vse se straní.

Kavkaz, velikan nebotični,
ponosni, prekrasni Kavkáz!
I v duši se moji zdaj dvigaš —
kako bi pozabil te jaz!

16. Terek.

Darjalska soleska.

Proč, proč! Vse s potil V stran ovire,
če jaz drevím navzdol s planin,
jaz, sin svobodnih gor kavkaških,
svobodnega Kavkaza sin!

Kaj utesnjuješ cesto mojo,
jeziš me, temni ti Darjal!
Glej, zaničujem te, preziram
in skačem mimo tvojih skal.

In človek, ti črviček smešni,
ti hočeš kazati mi pot
in me učiti ko otroka,
češ, tod naj hodim, a ne tod!?

Haha, haha! Igrače tvoje
mi delajo le kratek čas!
Vesel se smejem ti in šalim,
in brizgam pene ti v obraz!

Proč, proč! Vse s poti, hitro s poti!
Ah, meni se mudí, mudí!
V svobodno morje se mudí mi,
tam srce se mi vpokojí.

Če, gorci vi, svobodo svojo
prodali ste, — kaj meni mar!
Le nosite okove sužnje,
jaz nosil jih ne bom nikdar!

Dokler ledeno krono svojo
bo imel oče moj Kazbék,
jaz tekal bom po svoji volji
neobuzdan in brez zaprek!

17. Noč na morju.

*Feodosija-Źalla.**Parobrod »Vel. knez Aleksij«.*

Polnoč. Vse krog in krog molčí...	In žarki svetlih zvezd z nebá
V globokih sanjah morje spava.	srebrne strune se mi zdijo;
Pri zvezdi zvezda plamení,	neviden duh na njih igra
in tiho, tiho ladja plava . . .	veliko svojo melodijo.

In ščip ko tolst tatarski kan	Ti morska noč, najlepša noč!
na nas zamišljen doli gleda;	Ne morem se s teboj razstati . . .
z njegove čalme ¹⁾ v morsko plan	O, naj te gledam sanjajoč —
razliva mehka luč se blede . . .	kako bi mogel zdaj zaspati!

18. V Jalti.

Kaj pričaralo si, jutro,
 novo bajko pred menoj?
 Ali danes je oživel
 san o raju mladi moj?

Kam zanesla si me, ladja?
 Skozi palmov šetam log . . .
 Trs se brati z oljkoj nežnoj
 ob vseh potih krog in krog . . .

V senci brajde bi zoreče
 rad posedal jaz poslej,
 pil bi rujno krmsko vino
 kot moderen Odisej.

Zdaj verujem, zdaj verujem —
 vsak prepriča me korak:
 Srečno morje, tu poljubljaš
 raju zemeljskemu prag!

A. Aškerc.

¹⁾ turban.

Iz popotnega dnevnika.

19. Nazaj!

Odesa.

Pa zbogom, zbogom, parobrod ponosni!
Na suhem spet . . . Pod nogoj trdi tlak . . .
A nič kaj rad ne stopam po pristanu;
vsak hip ustavlja mi se tod korak.

Pred mano mesto vabi me razkošno,
a meni se iz luke ne mudí.
Postajam in oziram se . . . Od morja
odtrgati ni moči mi očí!

Tá prašna ulica! Kakó me žali
tá kramarski ropot in dirindaj!
Srcé me vleče, prosi in šepéče:
»Nazaj na morje spet, nazaj, nazaj!«

Nazaj na gibko, večno živo morje!
Kakó so pusta, mrtva zemska tla!
Kak tiho ladjo nosijo valovi!
Kak hrupno voz za vozom tod drdrá!

Nazaj na morje! Tam vetrovi sveži
veselo pihajo, hladijo zrak;
a tod ko môra lega mi na prsi
sopar udúšljiv, suh, surov, težak.

Nazaj na morje! Tam mi ne zapira
pogleda v daljo vrh visokih gor;
na vse strani, svobodno in v neskončnost
tam plavajo očí mi črez obzor.

Nazaj na morje! Tam je poezije
skrivnostni, večni, neizmerni raj . . .
Lahkó tam duša spaja se z vesoljstvom . . .
Nazaj na morje spet, nazaj, nazaj!

20. Gruzinki.

Tiflis.
(Botaniški vrt.)

Med gredami sem bil te srečal . . .
Ah, kóliko tam rož diši!
Ti roža bila si najlepša,
vrtóv gruzinskih mlada hči!

Med gredami sem bil te srečal,
a kaj je tebi tujec mar!
Kaj veš, kak bil ga je omamil
lepote vztočne tvoje čar!

Še vidim te, čeprav med nama
leži zdaj morje, daljni svet —
Gruzinka bleda, črnooka,
ti drážestni, opojni cvet!

21. Solnčni zahod na morju.

Batúm.

In globlje, globlje v morje tam hladeče
potaplja svetli solnčni se Titán . . .
In bolj in bolj gorí in se leskeče
vsa v ognju zlatem neizmerna plan.

In zdaj božanstvo že je utonilo . . .
In tam užgal požar se je krvav . . .
Od morja solnce se je poslovilo,
goreče poljubilo ga v pozdrav . . .

22. Ruski jezik.

Ti krasni jezik bratovski slovanski,
kako razveseljuješ mi uhó!
In kadar slišim te, v dnu duše moje
sorodne, tajne strune zapojó.

Veliki jezik ruski blagoglasni,
kaj nisi ti pač tudi jezik moj?
Ni pogovarjala li mati moja
v glasovih sladkih tvojih se z menoj?

Srebrna harfa si, ubrana nežno,
če duh pesniški nate zaigra;
in poezije tvoje godba rajska
odmeva do globine mi srcá.

Sedaj zvenijo strune tvoje rahlo,
glasijo se ko ljubice šepet;
zdaj plakajo, zdaj tožijo obupno,
ko zmrzujočih zdaj je to trepet . . .

In zdaj zvonóv je svetih pesem tvoja,
in grom in tresk je zdaj . . . Za vdarom vdar . . .
In zdaj bučí ko morje ob skalovje,
in zdaj divjá ko stepni tam vihá . . .

Gospod si, jezik ruski! Če velelaš,
borilcev dvigne hrabrih se nebroj;
za domovino drago, za svobodo
na tvoj ukaz hitijo radi v boj . . .

A mislecu si kládivo jekleno,
ki s tabo kuje si resnici bran,
ki na jekleno padaš nakovalo,
ustvarjaš misli nove dan na dan . . .

Ti jezik ruski, velikan slovanski,
kakó bi suženj biti hotel junak!
Kako bi dal se vklepati v okove?
Kako prenašati bi hotel mrak!

Ne! Ti ne moreš služiti tiranom!
Ustvarjen si, da si svetá gospod,
da si glasnik resnice in svobode,
da iz temine k solncu kažeš pot!

Prižigaj luč, mogočni jezik ruski,
vse tam od Balta sinjega bregóv
črez step in hrib, črez tundre in črez reke
do oceana Tihega valóv!

Od morij polunočnih, ledovitih
do solnčne Indije tvoj silni glas
vzdiguj potrte iz prahú in bede,
prinašaj narodom prosvete spas!

A. Aškerc.

Novija pripovetka u Srba.

Za »Ljubljanski Zvon« napisao prof. Andra Gavrilović (Beograd).

(Dalje.)

pohu čini pojava Laze K. Lazarevića. Rodjen 1851. u Šapcu, Laza se školovao u Srbiji, posvetivši se najpre pravnim naukama, a po tom je učio medicinu u Berlinu, gde je proglašen za doktora. Bejaše na glasu kao najveštiji lekar beogradski, što mu je donelo i čast ličnog lekara kraljeva. Umro je u Beogradu poslednjih dana 1890. — Prvo obeležje duše Lazarevićeve bejaše njegova savršena odanost porodičnome životu. U svojim pripovetkama on, istina, nigde nije uzeo za specijalan predmet detaljno analisanje toga života i odnošaja, koji u njemu nastupaju: ali je u pojedinim kratkim potezima tako obeležavao toplinu i, tako reći, pobožan dah mirnoga gnezda porodičnog, da je poznavao toga života u dve tri reči otvarao čitave svetove, koji su tek u uspomenama živeli. Takav malogradski život, pored bezbrojnih komičnih scena, ima i svoje lepše draži: i naivnosti i poetičnosti. On je na putu, kojim se ispod pouzdanoga krova ide na nepogodu života — iz starog zadružnog života u valove svetske borbe i sebičnosti. Tica je ostavila prvi put gnezdo i proba krila: na polju je studeno i teško, i ona se žudno vraća toplini ranijega gnezda.